

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto, za pol leta dve kroni, za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

:: Telefon Štev. 216. ::

C. Kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru.

Vsebina: Zadruga in zvišanje sodnih pristojbin. Avstrijski vojni stroški do konca leta 1914. Nova postava o zavarovanju. Vojna bilanca zunanje trgovine. Rjavenje vina. Zadružni pregled. Gospodarski pregled. Vestnik Gospodarske zveze. Razne objave. Občni zbori. Bilance.

Zadruga in zvišanje sodnih pristojbin.

S cesarskim ukazom z dne 15. septembra 1915, drž. zak. št. 279, o katerem smo razpravljali že v zadnji številki, so se preduragčili predpisi o pristojbinah. Cesarski ukaz o sodnih pristojbinah prinaša jako obširne izpremembe glede kolkovanja in neposrednih pristojbin, ki jih je plačati v sodnem postopanju. Izprememba obstoji prav za prav v tem, da bodo po novem letu pristojbine in kolkovine mnogo višje nego so bile doslej. Ta podražitev tožba in eksekucij zadene seveda zadruga ravno tako kakor vsakega drugega, ki pride v položaj, da se mora pravdati.

S temi splošnimi izpremembami se tu ne bomo bavili, ampak hočemo navesti le one, ki se zadevajo pred vsem zadruga kot take.

Vloge za vpis v zadružni register. Doslej so bile vloge zadrug, s katerimi se je prosilo za vpis v zadružni register (vpis zadruga, izbris izstopivših odbornikov, vpis novih odbornikov, vpis o izpremembi pravil, vpis o podelitvi ali o preklicu prokure, vpis likvidacije in likvidatorjev, izbris zadruga in likvidatorjev), po § 6 zakona z dne 21. maja 1873, drž. zak. št. 87, podvržene naslednjemu kolkovanju: kolek za 2 K od prve pole, če se je

na podlagi prijave izvršil javen razglas (v uradnem listu), oziroma kolek za 1 K, če se na podlagi prijave ni ničesar javno razglasilo.

Od 1. januarja 1916 naprej bo po novi naredbi (tarifa točka 16 a, pripomba 2) treba plačati:

Od vlog, s katerimi se prosi za kak vpis v zadružni register, od vsake pole	1 K
če se pa na podlagi vloge vpis javno raglasi, plačati je za prvo polo še pribitek . . .	2 K
skupaj . . .	3 K

Za druge vloge, pri katerih ni treba javnega razglasa, (n. pr. zadruga prijavi, da so bili odstopivši odborniki znova izvoljeni) od vseke pole 1 K.

Priloge k vlogam (prepis zapisnika o občnem zboru, prepis zapisnika o skupni seji načelstva in nadzorstva itd.) so se doslej kolkovale s kolkom za 30 vinarjev od pole; v bodoče bo znašal kolek 50 vin. od pole (tarifna točka 18). Ta kolkovina (50 vin.) se plačuje od prilog, „če jih po njihovi vsebini ni smatrati za sestavni del vloge“, kajti v takem slučaju so podvržene kolkovanju kakor vloge same. Katere priloge je po njihovi vse-

bini smatrati kot sestavni del vloge, ni jasno povedano in bo v praksi dajalo povod za različno tolmačenje.

Prizive in pritožbe v združnih stvarih je treba po tarifni ločki 16 b kolkovati:

a) na drugo instanco s kolkom za 5 K (doslej 2 K) od pole,

b) revizijski priziv na tretjo instanco s kolkom 10 K (doslej 2 K) od prve pole.

Uradna potrdila o upravičenosti odbornikov za podpisovanje v imenu zadrage se kolkuje kakor doslej s kolkom za 2 K.

* * *

Za zadrage so važne še sledeče izpremembe:

1. Izvlečki iz zemljiških in depozitnih knjig se kolkujejo po tarifni točki 21 s kolkom za 3 K za vsako polo (doslej 2 kroni).

2. Vloge za vpis v javne knjige (n. pr. predlog za vpis zastavne pravice v zemljiško knjigo) se kolkuje po vrednosti predmeta in sicer od prve pole pri vrednosti

od 100 — 200 K	s kolkom za 2 K
„ 200 — 500 „ „ „ „	3 „
„ 500 — 1000 „ „ „ „	4 „
nad 1000 „ „ „ „	5 „

(Doslej je pri vrednosti do 100 K znašal kolek 1 K, od 100—200 K kolek 1.50 K, pri vrednosti nad 200 K pa 3 K).

Ako se vrednost pravice, ki se ima vnjižiti, ne da ceniti ali če se prosi za predznambo, znaša kolek 3 K od prve pole.

Nekatere določbe nove naredbe so jako trde. Omenimo naj le, da je za zapisnike o obravnavah in dokazovanju, če trpi več kakor pol ure, za vsake nadaljne pol ure, četudi je bila le pričeta, plačati poleg navadne pristojbine (od 30 vinarjev do 3 K od pole, kakršna je pač vrednost spornega predmeta) pri sodnji prve stopnje dvojni znesek, pri sodnji višje stopnje pa petkratni znesek te pristojbine. Ta podražitev bo gotovo neugodno uplivala na potek sodnih razprav.

Avstrijski vojni stroški do konca leta 1914.

Nadzorovalna komisija državne zbornice priobčuje izkaz o stanju državnih dolgov koncem l. 1914. V drugo polovico lanskega leta pade 5 mesecev vojske; izkaz obsega torej vse finančne kreditne operacije, ki so bile izvršene v tem času v avstrijski državni polovici s protipodpisom nadzorovalne komisije za državne dolgove. Te kreditne operacije so bile take-le:

1. Vojno posojilo	2.200,746.900 K
s potreščino za letne obresti	121,041.079 „
2. Lombardno posojilo pri avstro-banki in sicer	
a) na podlagi cesarskega ukaza z dne 4. avgusta 1914 pokrito z 5 odstotnimi državnimi zakladnimi listi, ki teko 2 ¹ / ₂ leti, v imenski vrednosti 600 milijonov kron . .	510,000.000 „
od česar znašajo letne obresti	30,600.000 „
b) na podlagi cesarskega ukaza z dne 4. avgusta 1914 pokrito z 5 odstotnimi državnimi zakladnimi listi, ki teko 5 let, v imenski vrednosti 1696 milijonov kron .	1.272,000.000 „
od česar znašajo obresti	12,720.000 „
torej celotno lombardno posojilo pri banki . . .	1.782,000.000 „
od česar znašajo obresti na leto	43,320.000 „
3. Izposojilo pri avstro-ogrski banki proti solamenicam	826,800.000 „
od česar znašajo obresti na leto	8,268.000 „

4. Izposojilo pri berlinskem bančnem konzorciju proti enoletnim zakladnim me- nicam v znesku 200 mili- jonov mark	235,200.000 K
od česar znašajo obresti na leto	14,112.000 „
Vse kreditne operacije, ki so se izvršile samo Avstriji do konca leta 1914 v vojne namene, znašajo torej vsoto . .	5.044,000.000 „
in obremene državo z novimi obrestmi na leto za	186,600.000 „

Avstrijska državna polovica je torej do konca leta 1914 preskrbela za vojsko potom kreditnih operacij okroglo vsoto 5 milijard kron. K temu pride še ona vsota, ki jo je v enako svrho porabila Ogrska.

Nasproti tem novim bremenom države stoje odplačila starejših dolgov, kar pa z ozirom na velikost vojnih stroškov ne pride dosti v poštev. Tako se je odplačal obrok starih zakladnih listov iz leta 1911 v znesku 74 milijonov kron.

Celoletni dolg avstrijske državne polovice je zna- šal koncem leta 1914 . .	17.960,865.376 K
in se je napram času pred vojsko povišal za	4.956,796.053 „
Obresti od tega celolet- nega dolga znašajo na leto	700,617.821 „

Nova postava o zavarovanju.

Potom cesarskega ukaza je na podlagi § 14 izdan nov zavarovalni red in sicer v obliki, v kakršni je bil predložen državnemu zboru že l. 1907. Vzrok, ki ga navaja vlada, ko je izdala to naredbo, je ta, da „obstoja v nezmanjšani meri potreba po zakoniti ureditvi

zavarovalnih pogodb in da se pomanjkanje takega reda za to pravno polje občuti enako pri zavarovalnicah kakor tudi med zavarovanci“. Z novo naredbo so sedaj veljavne določbe v marsikaterem oziru izpremenjene v korist zavarovancem. Toda tudi zavarovalne družbe bodo zadovoljne s to preuredbo, ker so dobile s tem za svoje poslovanje trdno pravno podlago.

V naslednjem navajamo na kratko vsebino nove postave o zavarovanju.

Zavarovalni red se deli v pet poglavij. Prvo poglavje obsega splošne določbe o vseh zavarovalnih panogah. Drugo poglavje obravnava o zavarovanju proti škodam (proti ognju, toči, zavarovanje živine, zavarovanje proti transportnim škodam in škodam iz jamstva). Tretje poglavje se bavi z živlenskimi zavarovanjem, četrto z zavarovanjem zoper nezgode, peto obsega sklepne določbe.

Splošna določila.

Izmed splošnih določil prvega poglavja je zlasti omeniti: Kdor v ponudbi, ki jo je izdal zavarovatelj in ki obsega splošne zavarovalne pogoje, stavi zavarovatelju (zavarovalnici) predlog, skleniti zavarovalno pogodbo ali obstoječo zavarovalno pogodbo podaljšati ali izpremeniti, je na to svojo ponudbo navezan skozi 14 dnij; če pa je treba, da se izvrši zdravniška preiskava, predno se zavarovalnica odloči o ponudbi, je predlagatelj navezan na svojo ponudbo skozi en mesec. V obeh teh slučajih pa je predlagatelj na svojo ponudbo navezan skozi 14 dnij, oziroma en mesec, le pod pogojem, če je ta doba v ponudbi izrečno navedena in ni določena kakšna krajša doba. Rok se prične s potekom onega dne, katerega je bil stavljen ali odposlan predlog. Dopustno je sicer določiti tudi daljši rok, toda je zato potreba pismenega dogovora in je treba zadnji dan roka določiti kalendarično.

Ako se vsebina zavarovalne listine ne strinja s ponudbo, potem se smatra, da je zavarovanec izpremembo odobril, ako ni ugo-

varjal tekom enega meseca po sprejemu zavarovalne listine. To odobrenje se smatra dalje le tedaj kot podano, če je zavarovalnica po posebni pismeni obvestitvi, doposlani istočasno z zavarovalno listino, predlagatelja opozorila, da more zaradi razločka tekom meseca dnij ugovarjati zavarovalni pogodbi. Pri življenskem in nezgodnem zavarovanju je zavarovalnica tudi dolžna, predlagatelja poleg tega še posebej pismeno opozoriti na vse razlike. Ako zavarovalnica ni izpolnila teh predpisov, potem razloček med ponudbo in zavarovalno listino za ponudnika ni obvezen in ni smatrati, da se je sklenil dogovor.

Važno je, da se zavarovalnica ne more sklicevati na poseben dogovor s ponudnikom, po katerem bi se bil le-ta morda zavezal, da zavarovalne pogodbe zaradi kake pravne zmote ne bo izpodbijal.

Ako ponudnik pri sklepanju pogodbe na vprašanja o važnejših okoliščinah glede nevarnosti, ki mu jih je zavarovalnica določno in nedvoumno stavila bodisi v obliki vprašalne pole ali kako drugače v pismeni obliki, ni odgovoril pravilno ali popolno, more zavarovalnica od pogodbe odstopiti, kakor da bi sploh ne bila sklenjena (odstop). Če se pa sploh ni nič vprašalo ali če se ni vprašalo na opisani način, more zavarovalnica od pogodbe odstopiti le, če je ponudnik ob sklepanju pogodbe važno okolnost glede nevarnosti zvito zamolčal z namenom, prizadejati škodo, ali če je to važno okolnost iz velike brezbriznosti napovedal napačno. Odstop je nedopusten, če je zavarovalnica, ko je sprejela ponudbo, vedela ali je morala vedeti, da se je na ponudniku stavljeno vprašanje odgovorilo nepopolno ali napačno, oziroma da so bile zamolčane ali nepravilno napovedane važne okoliščine o nevarnosti. Dalje je odstop nedopusten, če ponudnik na vprašanje o kaki važni okoliščini glede nevarnosti sploh ni odgovoril, razun če je opustitev odgovora v zvezi z drugimi vprašanji smatrati kot potrditev ali kot zanikanje. Istotako je odstop

od zavarovalne pogodbe izključen, če ponudnik ni kriv, da se je napačno ali nepopolno odgovorilo na stavljena vprašanja. Ravno tako ni odstop dopusten, če je zamolčana ali nepravilno ali nepopolno navedena okolnost glede nevarnosti odpadla, še predno je nastopil slučaj, za katerega je bilo sklenjeno zavarovanje, ali če ta okolnost ni nič uplivala niti na slučaj, za katerega je bilo sklenjeno zavarovanje, niti na obseg dajatve, ki jo je prevzela zavarovalnica, razun če je zavarovanec ravnal zvijačno. Če zavarovanec sklene pogodbo po svojem zastopniku, pride za zavarovalnico v poštev tudi znanje, zvijačnost in krivda zastopnikova. Le tedaj se ne uporablja ta določba, ako je oseba, katero je bil zavarovanec pooblastil za sklenitev pogodbe, zastopala obenem tudi zavarovalnico. Zavarovalnica more od pogodbe odstopiti samo tekom enega meseca potem, ko je zaznala za pomanjkljivosti ponudbe. Odstop od zavarovalne pogodbe se mora zavarovancu naznaniti pismeno. Kadar zavarovalnica odstopi od te pogodbe, ji pristojajo premije do konca tiste zavarovalne dobe, v kateri je zaznala za pomanjkljivosti zavarovančevih podatkov.

Če je zavarovanec izgubil zavarovalno listino ali mu je bila uničena, more od zavarovalnice zahtevati, da mu na njegove stroške izstavi novo listino, toda zavarovalnica more zahtevati, da se prva zavarovalna listina poprej sodno razveljavi (amortizira), ako mora po pogodbi zavarovalno vsoto izplačati imejitelju ali prinoscu ali proti temu, da se listina samo pokaže ali izroči nazaj.

Dogovor, da se imajo prepiri iz zavarovalne pogodbe rešiti potom kakega razsodišča, je neveljaven; nasprotno pa se more dogovoriti, da ima visokost glede povračila škode določiti razsodišče, glede katerega se z ozirom na njega sestavo in postopanje uporabljajo predpisi civilnega pravnega reda. Na tak dogovor pa se zavarovalnica ne more sklicevati, ako odkloni izplačilo zavarovalne vsote.

Za naznanila in izjave, ki jih je na podlagi zavarovalnega reda podajati zavarovalnici, se more dogovoriti pismena oblika. Ako zavarovalni red ne določa kaj drugega, postane izjava, ki jo je oddati, pravomočna še le v času, ko je došla. Rok za naznanilo ali izjavo se smatra kot izpolnjen, ako se je naznanilo ali izjava odposlala tekom roka. Ako je zavarovanec izpremenil svoje bivališče, pa tega ni naznanil zavarovalnici, potem je za zavarovalnico zadosti, ako odpošlje izjavo v obliki pisma v zadnje stanovanje, ki ji je znano.

Pogodbene kazni se morejo znižati, toda more to storiti le sodnik. Nasprotujoči si dogovori so neveljavni.

Zastavno pravico na zavarovalni terjatvi more zastavni upnik uveljaviti tudi glede onih zneskov in njihovih obrestij, ki jih je uporabil za premije ali za druga plačila, ki gredo zavarovalnici na podlagi pogodbe. Zapadle premije ali druga na podlagi pogodbe pristoječa plačila mora zavarovalnica sprejeti tudi od zastavnega upnika, akoravno bi morda zavarovanec ne bil zadovoljen s plačilom.

Posledice zakasnelega plačila premije.

Ako se premija, ki jo je plačati pred pričetkom ali ob pričetku zavarovanja, ne plača pravočasno, more zavarovalnica odstopiti od pogodbe, dokler se plačilo ni izvršilo. Za odstop se smatra, ako se zavarovalnica tekom treh mesecev od dneva sodne zapadlosti ne potegne za plačilo. Ako se pripeti zavarovalni slučaj, še predno je bila premija plačana, potem je zavarovalnica prosta dolžnosti, da bi morala plačati zavarovalno vsoto. Če pa je zavarovalnica tekom tega trimesečnega roka vložila tožbo, mora plačati zavarovalno vsoto, ako se je med časom, za katerega zahteva premija, pripetil zavarovalni slučaj — čeprav morda premija še ni bila takrat plačana, ko se je slučaj pripetil.

Zavarovalnica pa se more te dolžnosti otresti na ta način, da se pred nastopom zavarovalnega slučaja odreče premiji in je ne tirja več.

Če se premija, ki jo je plačati po pričetku zavarovanja, ne plača ob dnevu zapadlosti, mora zavarovalnica pozvati zavarovanca pismeno in na njegove stroške, da naj plača, in ga obenem opozori na pravne posledice, ki bi nastale iz nadaljnjega zavlačevanja plačila; pri tem je zavarovancu določiti naknadni rok najmanj enega meseca, v katerem more poravnati premijo. Ta poziv zavarovalnica lahko opusti, ako je zavarovanca pismeno opomnila glede plačila premije najmanj en dan pred dnevom zapadlosti in ga tedaj tudi opozorila na pravne posledice, ki nastanejo iz odlašanja plačila, ter mu je za poravnanje premije določila naknadni rok enega meseca od dneva zapadlosti naprej.

Ako je zavarovanec ob preteku naknadnega roka s plačilom premije še v zaostanku, more zavarovalnica, dokler se premija ni plačala, razrušiti pogodbo tako, da takoj ugasne (odpoved brez odpovednega roka). Kot odpoved pogodbe velja, če zavarovalnica premije ne terja sodno tekom treh mesecev po preteku naknadnega roka in je zavarovanec ob času nastopa zavarovalnega slučaja še v zaostanku s plačilom premije, je zavarovalnica prosta dolžnosti plačati zavarovalno vsoto. Ako pa je zavarovalnica sodnijsko terjala plačilo zaostale premije, potem se v takem primeru uporabljajo predpisi, o katerih smo govorili že zgoraj.

Nato se obravnavajo predpisi o pravici do višje premije, o odpovedni pravici zavarovalnice zaradi pomanjkljivih podatkov, o pravici premijo zvišati, o zvišanju nevarnosti, o skupnem zavarovanju, o dolžnosti glede naznanil in pojasnil po nastopivšem zavarovalnem slučaju, o daljnih odplačilih na zavarovalno vsoto, o prisilnih predpisih in o tem, kedaj zapade zahtevka do zavarovalne vsote. Denarne dajatve zavarovalnice so plačljive po

preteku enega meseca, odkar je bil naznanjen zavarovalni slučaj; ako pa se poizvedovanja, ki so potrebna za ugotovitev zavarovalnega slučaja ali za obseg dajatve zavarovalnice ali za ugotovitev, kdo je upravičen dajatev sprejeti, brez krivde zavarovalnice ne morejo dokončati tekom enega meseca, potem nastopi zapadlost še le 14. dne po zaključku teh poizvedovanj. Zavarovalnica se ne more sklicevati na morebitni dogovor, po katerem bi ji ne bilo treba plačati zamudnih obresti.

Delovanje zavarovalnih agentov.

Pri pooblastilih zavarovalnim agentom se dela razloček med posredovalnimi agenti in onimi, ki morejo skleniti pogodbo (zaključni agenti).

Posredovalni agenti morejo samo sprejemati ponudbe o sklepu, podaljšanju ali izpremambi zavarovalne pogodbe, dalje preklic takih ponudb, potem izjave o odpovedi in o odstopu kakor tudi drugačne izjave, ki se tikajo zavarovalnega razmerja; tudi morejo izročiti od zavarovalnice izstavljene zavarovalne pogodbe in podaljšalne liste. Zaključni agent pa more dogovoriti tudi izpremembo ali podaljšanje takih pogodb in more podajati odpovedne in odstopne izjave. Kolikor je po predpisih zavarovalnega reda ali po določenih zavarovalne pogodbe za zavarovalnico pravnega pomena, da ve za različne važne okoliščnosti, je smatrati, da je to, kar ve zaključni agent glede po njem sklenjenih zavarovanj, znano tudi zavarovalnici. Nasprotno pa je vednost posredovalnega agenta smatrati kot vednost zavarovalnice le tedaj, ako si jo je pridobila na podlagi kakega naznanila ali izjave, katero sprejeti je bil posredovalni agent pooblaščen. Če zavarovalni agent z napačnimi podatki o bistvenih okoliščinah zapelje stranko, da sklene pogodbo, potem ne nastane za zavarovanca napram zavarovalnici nikaka obveznost. Na dogovor, ki bi v škodo zavarovanca nasprotoval tem predpisom, se zavarovalnica ne more sklicevati.

Pričetek veljavnosti teh novih določil.

Cesarski ukaz o novem zavarovalnem redu določa dva termina, ob katerih stopijo ta določila v veljavo.

Dne 1. januarja 1916 zadobi moč dvajset v tem cesarskem ukazu obseženih predpisov, med njimi predpisi o razsodiščih, o izpremambi bivališča, o pogodbenih kaznih, o tistem podaljšanju pogodbe, o zastaranju zahtevkov iz zavarovalnih pogodb, o rokih glede plačila zavarovalnih zahtevkov, o uplivu konkurznega in poravnalnega postopanja, o dolgosti zavarovalne dobe, o določanju premij, o dolžnosti naznanitve po nastopivšem zavarovalnem slučaju in določila o zastaranju zavarovalnih zahtevkov.

Druge določbe zavarovalnega reda stopijo v veljavo 1. januarja 1917, med njimi tudi važne določbe o posledicah, ki nastanejo, če se pravočasno ne plačajo premije.

Pravosodno ministrstvo bo v najbližjem času izdalo pouk o novem zavarovalnem redu in se bo ta razlaga dobila v zalogi c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju za ceno 2 K. Ministrstvo upa na ta način pospešiti znanje in umevanje zavarovalnega reda, ki tudi za izobraženejšje sloje ni lahko umljiv.

Vojna bilanca zunanje trgovine.

Pred kratkim objavljeni podatki o naši zunanji trgovini za mesec julij, avgust in september in za prvi dve letošnji četrtletji nam podajajo sledečo sliko v primeri z enakimi dobami lanskega leta:

	Uvoz		Izvoz	
	1915	1914	1915	1914
	v milijonih kron			
Julij	202.6	— 96.8	72.2	— 169.2
avgust	188.5	+ 99.1	69.4	+ 40.3
september	185.9	+ 71.0	67.9	+ 5.4
tretje četrtletje skupaj	577.0	+ 73.3	209.5	— 123.5
prvo "	484.8	— 393.5	293.3	— 353.4
drugo "	565.2	— 408.8	232.2	— 451.1
vsa tri četrtletja	1627.—	— 729.—	735.—	— 928.—

Že v prvem polletju se je kazal močni učinek vojske na gospodarsko življenje in je tako uvoz kakor tudi izvoz kazal veliko nazadovanje napram prejšnjemu letu. Uvoz je tekom prvih letošnjih šestih mesecev padel za 40 odstotkov, izvoz pa skoro za 60 odstotkov. V juliju letošnjega leta je bilo nazadovanje v primeri z lanskim tudi še jako veliko, ker je lanski julij padel še v dobo miru in se je tedaj mnogo izvažalo. Z mesecem avgustom se pa slika izpremeni. Lanskega meseca avgusta in septembra smo imeli že vojsko; promet je bil tedaj zelo oviran vsled prevažanja čet. Zato je bil letos uvoz in izvoz v teh mesecih dokaj večji nego lani, v avgustu je bil uvoz celo še enkrat večji. Letošnji september izkazuje napram lanskemu sicer nekoliko večje številke v uvozu in izvozu, toda treba je upoštevati, da Italija lansko leto v mesecu septembru še ni vodila vojske z nami kakor jo je letos, in je bil zato izvoz proti jugu še prost, dočim gre sedaj ves eksport le proti severu, zahodu in jugovzhodu. Nazadovanje izvoza presega napram lanskemu letu v prvih treh četrtletjih upadek uvoza za okroglo 200 milijonov kron. Za ta znesek se je povišala pasivnost trgovinske bilance. Ta pasivnost je znašala letos 892 milijonov kron napram 691 milijonom kron v lanskem letu.

Z ozirom na tri glavne predmetne skupine — surovine, polfabrikati in izdelani fabrikati — kaže zunanja trgovina v letošnjih prvih devetih mesecih sledečo podobo:

	Uvoz		Izvoz	
	1915 napram	1914	1915 napram	1914
	v milijonih kron			
surovine	850.3	— 568.2	352.4	— 195.5
polfabrikati	207.8	— 127.9	118.4	— 210.3
celi fabrikati	568.9	— 30.6	264.2	— 522.2
skupaj	1627	— 727	735	— 928

Pri uvozu je torej nazadovanje največje pri surovinah, najmanjše pri izdelanih fabrikatih, kajti 80 odstotkov uvoznega nazadovanja odpade na surovine, in sicer zlasti na žito, semenje, bombaž, volno, lan, juto, jajca, kože in kožuhovino, čilski soliter, kavčuk,

tobak, klavno in plemeno živino, mineralično gorivo, rude itd. Edino blago, ki izkazuje velik povišek pri uvozu, je kava. Izmed polfabrikatov so pri uvozu najbolj nazadovale sirove kovine, potem usnje in sukanec, zlasti volneni sukanec. Kar se tiče izdelanih fabrikatov, je uvoz le malo nazadoval napram lanskemu letu.

Pri izvozu je upadek največji pri celih fabrikatih. Najbolj je nazadoval izvoz sladkorja, potem izvoz izdelkov tekstilne industrije, zlasti bombaževega, volnenega in lanenega blaga. Močno nazadovanje se dalje kaže pri konfekcijskem blagu, potem pri izdelkih iz usnja, pri lesenem, steklenem, kamenitem in lončenem blagu, strojih, aparatih in električnih potrebščinah, pri izdelkih železne industrije, mineralnem olju, kemikalijah, papirju itd. Tudi pri polfabrikatih je upadek zelo znaten. Najbolj pride tu v poštev: obdelan les, usnje, maščoba, papirnato blago itd. Nazadovanje pri izvozu surovin zadeva vse predmete, ki se izvažajo, osobito klavno in plemensko živino in živalske produkte, kakor: jajca, kožuhovino, kože in perje, dalje neobdelan les, premog, žito in stročnate pridelke, semenje itd. Edino blago, ki se ga je letos več izvozilo nego lani, je hmelj; toda vrednost izvoza je padla, ker so se mu znižale cene.

Rjavenje vina.

Letošnja jesen je bila po večini deževna in grozdje je pričelo vsled tega v zadnjem času pred trgatvijo gniti.

Tudi med trgatvijo je večkrat nagajal dež, tako da ni bilo mogoče tako vestno gnilega grozdja, oziroma gnilih jagod odbirati, kakor bi bilo treba. Tudi je gotovo malokdo žveplal mošt, kar je v takem slučaju zelo priporočljivo.

Zato je letos pričakovati, da bo vino sploh močno rjavelo.

Kaj imenujemo rjavenje vina, je večini vinogradnikov že znano.

Vino, ki je podvrženo tej bolezni, je po kipenju v sodu še svetle barve. Kakor hitro pa pride v dotiko z zrakom, na pr. če ga pretočimo ali nastavimo, ali če ni v prav polnem sodu, potem spremeni barvo, to je postane bolj temno in se noče učistiti. Pozneje postane rjavo in včasih celo tako gosto, da ni za rabo.

V poletnem času pa tako vino, če ni pravočasno pretočeno in če ni ž njim pravilno ravnano, prav rado zavre in se pokvari.

In vendar se da rjavenje vina in z njim združena nevarnost, da se vino pokvari, prav lahko odpraviti.

Zato naj bi vsi vinogradniki, vinotržci, gostilničarji in vsi drugi, ki imajo z vinom opraviti, uvaževali sledeči strokovni nasvet.

Mlado vino kaže letos na vsak način pred Božičem pretočiti in pri tem zažveplati.

Predno vino pretakamo, še bolje že sedaj po kipenju, je treba, da ga preskusimo, je-li stanovitno ali je rjavenju podvrženo in v koliko meri.

V to svrho vzamemo iz vsakega soda kozarec vina in ga pustimo odprtega vsaj dva dni stati, najbolje kar na sodu, v katerem vino leži.

Če po preteku tega časa vidimo, da je vino ostalo tako kot je bilo poprej, oziroma da se je začelo od vrha doli čistiti, potem je to znamenje, da vino nima nagnenja k rjavenju. Tako vino ni ravno potrebno žveplati, priporoča se pa vendar, da se ga pri prvem in drugem pretakanju nekoliko zažvepla. En tenak, azbestni trak žvepla zadostuje za bariglo (6—7 hl) vina.

Kadar mislimo tedaj vino pretočiti, si pripravimo dober, snažen sod, dobro ga pomijemo in na to v njem zažgemo toliko trakov na žici obešenega azbestnega žvepla, kolikokrat 6 hl sod drži.

Več pa kot 3—4 trake na enkrat ni priporočljivo zažgati, ker sicer žveplo v takem slučaju nepopolno pogori.

Če je sod velik in je tedaj treba žvepla več zažgati, zažgemo ga 2 do 3 krat, vselej samo po 3 trake.

Takoj na to, ko je vse žveplo v sodu pogorelo, začnemo vanj pretakati vino in ko je sod do vrha poln, ga zamašimo.

Pred pričetkom spomladi, tedaj meseca svečana ali sušca, pretočimo vino na ta način še enkrat.

Nekaj drugega je, če postane vino, ki smo ga dali v kozarec „na probo“, po preteku dveh dni bolj temne, rjave barve, ali pa če se celo zgosti in izloča rjavkasto, oziroma rjavordečkasto blato.

V tem slučaju je vino bolno in ga je treba močno žveplati, da se ne pokvari.

Če postane vino v kozarcu le bolj temne, to je temnorumene ali rjavkaste barve, potem zadostuje, ako pri pretakanju zažgemo v sodu na vsakih 300 litrov en azbestni trak žvepla.

Ako pa se vino ob enem zgosti in prične izločevati rjavkasto blato, ob enem pa se prikažejo na površju vina neki mastni madeži, tedaj je v njem veliko škodljivih glivic, ki bi ga gotovo popolnoma pokvarile. Da se to ne zgodi, ga moramo močno zažveplati, to je vzeti na vsakih 100 do 150 litrov vina en azbestni trak žvepla.

Rjavenju podvrženo vino pa pretakamo vedno tako, da pride čim manj mogoče z zrakom v dotiko, tedaj najbolje iz soda v sod in s pomočjo vinske pumpe.

Kdor pa je zamudil vino žveplati pri pretakanju ali ga je žveplal premalo, tako da še ni stanovitno, ta naj mu dodane pozneje nekaj natrijevega bisulfita, kateri prašek žveplanje nadomesti. Na vsakih 100 litrov vina se vzame 3 do 5 g natrijevega bisulfita, ki se razmeša v kozarcu vode, nalije v sod in tam dobro premeša. Seveda je treba tudi bolno vino spomladi še enkrat pretočiti, pri tem pa le malo zažveplati, zlasti če je po prvem pretakanju in žveplanju že stanovitno.

Močno žveplano vino diši v pričetku do žveplu (žveplenem dvokisu) in povzroča, v večji meri zaužito, glavobol.

V nekaj tednih se pa ta duh zopet iz vina izkadi, oziroma v njem preustroji v drugo obliko in tako iz vina izgine.

Zato moramo žveplano vino pustiti vsaj nekaj tednov (v prvem slučaju 14 dni, v drugem 4 tedne in v tretjem 6 tednov) ležati, predno ga nastavimo za prodajo.

To velja zlasti za gostilničarje, ki pri polnjenju vino žveplajo, kajti vinogradnik ga itak na drobno letos ne bode prodajal.

Svetujem nujno vsakemu, ki ima z vinom opraviti, da se ravna po teh nasvetih sicer zna utrpeti veliko škodo, ki bi pa bila posebno letos občutna, ko je vina malo in ko ima visoko ceno. Vinarski nadzornik Skalicky.

Zadružni pregled.

Nemške zadrage ob tretjem vojnem posojilu. Tretje vojno posojilo, ki ga je bila letos najela nemška država, je zneslo nad 12 milijard mark. Iz statistike, ki je bila o tem izdana, je razvidno, da je bilo posojilo pravo ljudsko posojilo, pri katerem ni bilo udeleženih nič manj nego 3,551.746 podpisovateljev. Kreditne zadrage so sodelovale v veliki meri. Podpisale so za se in za svoje vlagatelje 797 milijonov mark (zadrage splošne zveze 345, državne zveze 300, generalne zveze 83, glavne zveze 60 milijonov mark).

Poljsko zadružništvo v Gornji Šleziji. Z organizacijo zadružništva v Gornji Šleziji so bili Poljaki pričeli precej pozno. Prva poljska kreditna zadruga je bila tu ustanovljena še le leta 1895. Gornješlezijske zadrage poljske so iskale pomoči in zaslombe — kar je naravno — pri dobro razviti zadružni organizaciji na Poznańskem in Zahodnem Pruskem. Pomanjkanje posebne zveze in denarne osrednje zadrage je bilo vedno bolj občutno. Zato so poskušali šlezijske zadrage priklopiti veliki poznański zvezi, toda pruska vlada je vedno nasprotovala taki priklopitvi. Leta 1907 so si Poljaki za svoje zadrage v Šleziji osnovali posebno zvezo, katere pa vlada ni hotela odobriti. V tej stiski so si poljske zadrage pomagale na ta način, da so se podvrgle zakoniti reviziji, poleg tega pa so se združile v

v posebno zvezo, ki jim omogoča skupno delo s centralno zadružno banko v Poznańju. Zadrage so torej revidirane dvojno, po državnem revizorju in po zvezi. Po zvezi izvršene revizije imajo pred vsem namen varovati sigurnost kreditov centralne zadružne banke. Zveza je pred kratkim izdala svoje prvo poslovno poročilo. Glasom tega izvestja deluje v Gornji Šleziji 17 poljskih kreditnih zadrug, katerih poslovni obseg pojasnjujejo naslednji podatki o njihovem bilančnem stanju koncem leta 1914:

Aktiva:

Menice	31,359.433	mark
Naložen denar	1,712.109	"
Gotovina	258.672	"
Razno	6,907.272	"
Zgube	76.947	"
Skupaj	40,314.433	mark

Pasiva:

Deleži	1,083.013	mark
Rezerve	1,469.207	"
Vloge	35,938.057	"
Izposojila	1,039.074	"
Razno	785.081	"

Vseh 17 kreditnih zadrug ima 1622 članov. Dividenda je znašala povprečno 6 odstotkov, upravnih stroškov so imele 72.862 mark.

Delovanje poljskih kreditnih zadrug, njih uredba in razmerje lastnega premoženja do tujega priznavajo tudi nemški strokovni listi brez pridržka. List „Blätter für das Genossenschaftswesen“ v Berlinu n. pr. piše: Razvoj poljskih zadrug v Šleziji opravičuje najlepše nade. Zadružna misel je pri šlezijskih Poljaki prišla na površje sicer pozno, toda je dandanes prodrla povsod.

Dr. Weden, znani večak v kmetijskem zadružništvu in vodja velike nemške zadružne zveze na Češkem, je 12. novembra obhajal desetletnico, odkar deluje pri tej zvezi, ki se je pod njegovim vodstvom vedno bolj razvijala. Dr. Weden je priobčil mnogo strokovnih razprav iz raznih panog zadružnega prava, po katerih je znan tudi našim čitateljem.

Uspeh vztrajnega zadružnega dela. Konsumno društvo v Vratislavi je 6. novembra t. l. slavilo petdesetletnico svojega obstanka. V tej dobi je zadruga silno napredovala. V svojem prvem poslovnem letu 1866 je štela 420 članov, je prodala blaga za 36.783 mark in je pri tem imela 1608 mark čistega dobička. Začetek je bil lep in obetal takrat ugoden razvoj. Že naslednjega leta je zadruga odprla še dve prodajalni. Koncem leta 1914 pa je društvenim svrham služilo: pisarna z glavnim skla-

diščem in z glavno blagajno, pisarna za mlin in obratna blagajna, 4 skladišča za premog in 84 blagovnih skladišč. Članov je društvo štel 107.769, ki so kupili od zadruga blaga za 26.318.058 mark. Od članstva so imeli združniki dvojno korist, dobivali so pristno blago po zmernih cenah in poleg tega jim je zadruga izplačala še 11 odstotno dividendo. Zadruga se je leta in desetletja prizadevala, čim več blaga izdelovati v lastni režiji in produkcijo izboljšati z novimi tehničnimi pripomočki, tako da so mogli člani biti zagotovljeni, da dobivajo od zadruga važne potrebščine vsakdanjega življenja v enaki, in sicer dobri kakovosti. Kot posebnost naj pri tej zadrugi omenimo, da je vsled velikega števila članov nemogoče imeti občne zборе tako kakor jih imajo navadne, majhne zadruga; vsled tega volijo člani po določenih mestnih okrajih izmed sebe posebne delegate, da jih zastopajo na občnem zboru, ki je potem omejen na manjši krog udeležnikov.

Gospodarski pregled.

Obrtno nadzorstvo leta 1914. Pozneje kakor druga leta je izšlo letos poročilo obrtnih nadzornikov za leto 1914. Strašna vojska je tudi na polju obrtnega nadzorstva zavirala redno delo. Skoraj četrtino obrtnih nadzornikov služi v vojski. Prenehanje in omejitev civilnega prometa na železnicah je seveda tudi zaviralo redno delo. Štiri nadzorovalni uradi (Lvov, Pržemisl, Stanislav in Černovice) so morali vsled vojske z Rusijo prekiniti svoje poslovanje in se tudi o njih delovanju ne poroča. Poročilo se je zato zakasnilo.

V letu 1914. so nadzorovali obrtni nadzorniki 30.187 (v l. 1913 pa 38.276) obratov, ki so jih obiskali 33.487 krat (leta 1913 pa 41.655 krat). Med nadzorovalnimi obrati je bilo 9728 (12.090) tvornic. Vojska je zakrivila, da je nadzorovanje nazadovalo, tudi vojno ministrstvo je obrtne nadzornike večkrat zaposljevalo. Izvesti so morali veliko poizvedb o delavskih zadevah posameznih industrij in obratov, ki so jih nameravali porabiti za vojne namene. Takih poizvedb so izvedli 2350, preiskov pa približno 30.

Med obstoječimi 16.232 tvorniškimi obrati jih je bilo pregledanih le 9728 (12.099), 59,9 odstotkov proti 74,4 leta 1913. Med obstoječimi 138.191 (136.367) nezgodnemu zavarovanju podvrženimi zavodi so jih nadzorovali 24.869 (30.525).

Število delavskih sporov je padlo na 204 (332) stavke in 17 (20) izključitev od dela. Vzrok:

vojska in po njej nastali slabi položaj. Število sporov, ki so se poravnali izlepa, je zato tudi od 48 na 50 poskočilo.

Silovito je poskočilo število strokovnih sodb. Medtem ko so jih našteali še l. 1913. 26.040, so jih našteali l. 1914. že 46.519.

Največ mnenj odpade na delavske nezgodne zavarovalnice, katerih število je poskočilo od 921 na 18.312. Iznova so razvrstili nezgodnemu zavarovanju podvržene zavode, tudi radi vojske se je število izdanih mnenj povišalo: obrati so se postavljali pod vojaško varstvo, prošnje vodilnih oseb obratov za oprostitev od vojaške službe in razmere v industriji so to povzročile.

V 4875 slučajih so zahtevali obrtni nadzorniki pismeno, naj podjetniki odpravijo grajane napake, a ker opomini niso vedno pomagali, so morali obrtni nadzorniki v 596 (1087) slučajih proti 577 (1042) podjetnikom vložiti ovadbe radi prestopkov obrtnega reda.

Kako trdovratni so nekateri podjetniki, razvidimo, ker so jih 108 kaznovali z denarnimi globami, 7 jih je pa vstavilo obrat.

Zelo zanimiv je oddelek, ki razpravlja o delavskem varstvu.

Splošno poročilo naglašja, da je vplivala slaba kupčija v letu 1913. tudi na leto 1914. do izbruha vojske. Izbruh vojske je zadušil vsako veselje do podjetnosti, marsikatero tvorniško zgradbo so ustavili. Nekaj števil: Ustanovili, oziroma obratovati je pričelo 523 večjih obratov in tvornic (670), povečali so 391 (560) obratov. Številke zaostajajo za podobnimi prejšnjih let v enem slučaju za 147, v drugem za 169. Pripomniti se še mora, da spadajo nove ustanove in povečave v čas pred vojsko. Ustavljenih je bilo nasproti 450 podjetij v letu 1913. lani le 235 obratov. Uštetni niso tisti obrati, ki so začasno iz raznih razlogov nehali delati.

Nezgod je bilo naznanjenih 66.555 (87.557): 493 (663) jih je bilo smrtnih.

Žalostno kakor vedno je poglavje o protipostavni porabi mladoletnih in žensk, kakršnih slučajev je bilo 1606 (1926); med njimi jih ni bilo 289 še starih 14 let, 12 pa še ne 12 let. Število k nočnemu delu pritegnjenih žensk je poskočilo od 933 na 1075. Žensk je delalo po noči 1075, l. 1913. pa 933.

Tudi glede na vajence se čuti vojska. Pomanjkanje vajencev, ki se je pojavljalo več let v marsikateri obrti, je ponehalo, v marsikateri obrti je še preveč vajencev. Radi mnogih vpoklicev se je poslabšalo razmerje vajencev glede na število s pomočniki.

Po izbruhu vojske so deloma ustavili veliko obratov ali so pa močno znižali delavno dobo bodisi v malih obratih, kakor tudi v tvornicah. Kjer je podjetje dobavljalo vojaščini, se je položaj kmalu ipremenil tako, da so uvedli nadure, podaljšano delovno dobo in ne redko tudi po dve šiti dnevno.

Bolniško zavarovanje l. 1913. Po uradnih poročilih posnemamo o bolniškem zavarovanju leta 1913.:

Zavarovanih je bilo za slučaj bolezni povprečno 3,383.408 oseb; radi nezadostnih poročil ni vpoštevano število članov 247 bolniških blagajn.

Med 3,383.408 zavarovanci jih je obolelo l. 1913. 1,375.054, bolezni je izkazanih 1,751.123 (lahko kdo in tudi oboli večkrat. Op. ur.) s 30,536.950 bolniškimi dnevi, za katere se je izplačala tudi bolniščina. Porodnic je bilo 52.288 z 1,448.850 podpornimi dnevi.

Umrlo je 27.370 članov.

Vseh dohodkov je bilo 92,803.727 K, na tekoče prispevke delavcev in gospodarjev odpade 86,191.912 K.

Izdalo se je 89,731.329 K, zavarovanci so stali 77,771.951 K.

Preostalo je 3,072.398 K.

Enotne cene za prašičje meso in mast.

Avstrijska in ogrska vlada se dogovarjati o uvedbi enotnih cen za prašiče in za svinjsko mast. Pogajanja še niso končana, ali kakor stoje stvari, je pričakovati, da bodo uspela. Namerava se določiti najvišje cene, ki naj bi se potem v določenih dobah zniževale. Na Ogrskem menijo, da bodo naredbе o novih cenah stopile v veljavo že meseca decembra.

Gospodarska pomoč Galiciji. V konferenci vlade z zastopniki gališke dežele so se dogovorili o načelih, po katerih naj se postopa ob gospodarski obnovitvi te pokrajine in se je v to svrhu določil širok program. Glede stavb se je sklenilo kot nujno potrebno, da se za silo popravijo cerkve, dalje da se deželnemu odboru dovoli predujem za popravo šol, da se stavbeno gradivo prevaža brezplačno in da ima država prispevati za popravo v vojski poškodovanih opekaren in žag. Pomoč kmetom obsega sledeče točke: dajati je premije za letošnjo jesensko obdelavo polja, bodisi da so dotičniki v ta namen dobili kredit ali ne; za obdelovanje polja v prihodnjem letu se nabavijo motorni plugi, ki se bodo po vrsti prepuščali v porabo posameznim posestnikom; za seme se preskrbi ječmen in oves iz zaplenjenega gališkega pridelka; določi se načrt za rekvizicije. Pomoč mestom obsega: dovolitev subvencij za apro-

vizacijske in asanacijske svrhe; ureditev najemninskih vprašanj; dovolitev predujmov okrajem in občinam na račun doklad; dovolitev podpor uradnikom, katerih premoženje je bilo v vojski uničeno; prometne olajšave za dovoz blaga; ureditev davkov; poplačilo vojnih dajatev. Glede zopetnega pozidanja stavb se je povdarjalo, da je treba kmetske hiše in gospodarska poslopja po vaseh zgraditi izključno s sredstvi pomožnega zaklada, stavbe po mestih s pomočjo pomožnega zaklada in posojil, stavbe veleposestnikov s pomočjo posojil. Rok za povračilo naj se določi na 10 let po sklepu miru, obrestna mera naj se zniža. Za leto 1916 se pripravlja še obširnejša akcija.

Monopol za užigalice. Ogrska vlada dela priprave, da se uvede monopol za užigalice. Z velebankami, ki so interesirane pri sedanjih tovarniških podjetjih, so se že vršila pogajanja o odkupni ceni. Tudi z avstrijskim kartelom in z avstrijsko vlado se je ogrska menda že precej sporazumela. Glede glavnih točk dogovora baje ni nobenih posebnih težkoč, nekaj ovir se pojavlja le glede visokosti odškodnine, ki naj se da sedanjim zasebnim tovarnam.

Centrala ogrskih denarnih zavodov. Kakor se poroča, namerava ogrska vlada parlamentu zopet predložiti načrt zakona o ustanovitvi centrale za denarne zavode. Predloga obsega med drugim tudi določbo, da more vlada revidirati vse zavode, ki imajo manj nego 20 milijonov akcijskega kapitala. Za zavode, ki bi ne hoteli pristopiti centrali, se namerava uvesti prisilna revizija. Hrvatska in Slavonija dobi primerno interesno zastopstvo v vodstvu centrale. Doslej so se denarni zavodi večinoma zelo branili priti pod državno nadzorstvo, toda vlada mora gotovo dobro poznati njihovo gospodarstvo, da tako vstrajno zasleduje svoj načrt, ki se do sedaj ni mogel uresničiti.

Vestnik Gospodarske zveze.

S čim naj krmimo? To je danes zelo važno vprašanje za naše živinorejce. Dobro krmljenje je vendar glavni predpogoj za uspeh živinoreje, dobro pa zamoremo krmiti le tedaj, ako pokladamo živini močno in redilno krmo. Krma, ki se sedaj navadno poklada, obstoji večinoma le v slami, senu, krompirju i. t. d. Ta hrana sicer žival nasiti, ne daje ji pa tlste moči in redilnosti, ki ji je brezpogojno potrebna. Radi tega je velike važnosti, da krmo zboljšamo, to je, da pokladamo živini močnejša

krmila in sicer taka, ki s svojimi vsebujočimi snovmi pospešujejo rast mesa in tako povzročijo, da se živali okrepi. Ena najboljših snovi, ki povzroča redilnost, rast in moč v živalskem telesu, so beljakovine in čim več teh snovi ima krmilo, tem boljše je.

Eno izmed takih, pri naših živinorejcih že znano močno krmilo, so oljne tropine. Danes, ko primanjkuje otrobov in ko na krmljenje z njimi sploh ne moremo računati, bi bile tropine najvažnejši nadomestek, posebno ker so po svoji redilnosti mnogo več vredne kakor otrobi, vsaj vsebujejo nad 50% beljakovin in tolšč.

Gospodarska zveza v Ljubljani ima v zalogi tudi orehove, sezamove tropine, nadalje tropine solčnih rož in bučnih pešča. Oddaja jih po ceni K 50.— franko skladišče, oziroma postavljeno na kolodvor. Cena je danes, ker jih ni dobiti, mnogo višja, vendar jih oddaja še po stari ceni.

Krvna klaja. Za krmljenje prašičev ima v zalogi takozvano krvno klajo. Tudi njena sestava nam jamči za uspešno krmljenje. Cena K 48.— franko skladišče, oziroma postavljeno na kolodvor.

Sirovi sladkor. Velike važnosti za krmljenje konj in goved bode tudi sirovi sladkor, katerega bode Gospodarska zveza naročila večjo množino. Društva in zadruga naj sporoče že sedaj, koliko ga nameravajo naročiti, da se bode zamogla določiti poraba in da se posamezne interesente pravočasno postreže.

Koruza. Na razna vprašanja bodi pojasnjeno, da koruze ni dobiti in je nima Gospodarska zveza nič v zalogi. Napravila je potrebne korake, da bi pridobila vsaj nekaj koruze za krmo. Nova koruza za hrano pa za transport še ni sposobna in bode oddaja iste pridržana vojnemu žitnemu prometnemu zavodu.

Zahtevajte dolžnostne otrobe! Dežela kranjska ima dobiti od žita, ki so ga prodali posestniki komisijonarjem Vojnega žitnega prometnega zavoda, približno 31 vagonov dolžnostnih otrobov, kateri se imajo razdeliti med upravičence. Vsak, kdor je prodal žito komisijonarjem imenovanega zavoda, ima pravico do polovice otrobov, ki se napravijo iz oddane množine žita. Na vsakih 100 kg žita odpade 9½ kg otrobov. Žal, da se ti otrobi premalo zahtevajo, kar bi bilo posameznim upravičencem priporočljivo, posebno ker otrobov primanjkuje sploh, tako da še vsak tiste male množine, ki je odmerjena, gotovo ne bode prejel. Zato je

velikega pomena, da se ti otrobi obdrže v deželi, Vsaka, tudi najmanjša množina, ki jo ima prejeti posamezen posestnik, mu bode dobro služila.

Dolžnostni otrobi se oddajajo na podlagi modrih nabavnih listov, katere je izstavil komisijonar vsakemu, ki mu je oddal žito. Na listu je tudi zaznamovano, do katere množine otrobov ima pravico. Oddajanje otrobov vsakemu posamezniku bi bilo za mlinarja zelo naporno in težavno delo, zato je najbolje, da posamezni komisijonarji sporoče zastopnici Centrale za krmila, t.j. Gospodarski zvezi v Ljubljani, koliko dolžnostnih otrobov pripada za njihov okraj, ter ji določijo tozadevne modre nabavne liste, katere naj nabere pri posameznih upravičencih. Priporočati je, da se posamezne množine upravičencev notirajo, ker se bode nakazalo le toliko otrobov za dotični okraj, kolikor jih glasom nabavnih listov pripade. To delo pa prevzame lahko eventuelno županstvo, župni urad i. dr.

Gospodarska zveza bode potem preskrbela, da se ti otrobi nakažejo iz najbližnjega mlinarja za cel okraj in se bodo potem potom komisijonarjev, županstev i. dr. razdelili med upravičence.

Dolžnostni otrobi so tudi mnogo cenejši. Stanejo samo K 17.20 v mlinu in na postaji mlinarja K 17.70 brez vreč. Omenjamo še, da se otrobi iz mlinov ne smejo preje izročati, dokler se ne dobi tozadevno dovoljenje od Centrale za krmila na Dunaju, oziroma njene zastopnice Gospodarske zveze v Ljubljani.

Razne objave.

Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko

z dne 17. oktobra 1915. l., št. 27.582

o cenah, ki se jih je držati pri trgovanju s klavno živino in s klavnimi prešiči.

Spreminjaje tukajšnji razglas z dne 26. julija t. l., št. 18.918, zaukazuje deželna vlada v sporazumu s c. in kr. 5. armadnim etapnim poveljstvom z veljavnostjo za celo deželo Kranjsko, da se pri trgovanju s klavno živino in s klavnimi prešiči naslednje cene ne smejo prekoračiti, in sicer:

- a) pri volih
za 1 kg žive teže . . . K 2.20,
- b) pri kravah in bikih
za 1 kg žive teže . . . — 2.—,

- c) pri teletih
za 1 kg žive teže K 2:20,
d) pri prešičih pršutnikov
za 1 kg žive teže „ 2:50,
e) pri pitanih prešičih
za 1 kg žive teže „ 2:70.

Prekoračenje teh cen se kaznuje, v kolikor ni uporabili strožja določila §§ 14 do 16 cesarskega ukaza z dne 7. avgusta 1915. l., drž. zak. št. 228, po ministrskem ukazu z dne 30. septembra 1857. l., drž. zak. št. 198, z denarnimi kaznimi od 2 do 200 kron ali z zaporom od 6 ur do 14 dni.

Ta odredba dobi moč z dnevom razglasitve.

V Ljubljani, dne 17. oktobra 1915.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Lukovici,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 21. novembra 1915 ob 3. uri popoldne
v župnišču na Brdu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Čatežu,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 12. decembra 1915 v posojilničnih prostorih
na Čatežu ob pol 4 uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Računski zaključek za leto 1914.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi bil ta občni zbor nesklepčen, se vrši pol ure pozneje ravno tam drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število udeležencev.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Ljudske hranilnice in posojilnice v Moravčah,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši 21. novembra 1915 ob pol 8. uri zjutraj v kaplaniji.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure pozneje na istem mestu in po istem sporedu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Motniku,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 21. novembra t. l. ob 3. uri popoldne
v cerkveni hiši št. 45.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
3. Volitev 2 udov načelstva.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Dobrépoljah,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 28. novembra 1915 ob 3. uri popoldne
v prostorih Kmetijskega društva.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1914.
3. Volitev načelstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Moravčah,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se vrši 21. novembra 1915 ob 8. uri zjutraj v kaplaniji.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Št. Jurju na Zili,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	107.886-92
Tekoči račun z Zvezo	54.656-—
Inventar premični	223-—
Vrednost bika	450-—
Zaostale obresti posojil	3.040-33
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Naložen denar	10.802-80
Prehodni zneski	454-35
Vojno posojilo	5.000-—
Gotovina 31. decembra 1914	2.586-62
Skupaj	186.100-02
Pasiva.	K
Deleži	1.790-—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	176.520-30
Predplačane obresti posojil	42-01
Rezervni sklad	6.789-15
Čisti dobiček	958-56
Skupaj	186.100-02
Denarni promet	182.368-98
Stanje članov začetkom leta 1914	172
Pristopilo	5
Odpadlo	4
Stanje koncem leta 1914	173

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Šmartnem na Paki,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	164.142-94
Inventar premični	135-—
Zaostale obresti posojil	4.579-72
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Delež pri „Zadružni zvezi“ v Celju	100-—
Gotovina 31. decembra 1914	2.672-23
Skupaj	172.629-89
Pasiva.	K
Deleži	593-—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	149.845-50
Tekoči račun z Zvezo	5.941-—
Predplačane obresti posojil	973-17
Rezervni sklad	14.091-32
Čisti dobiček l. 1914	1.185-90
Skupaj	172.629-89
Denarni promet	138.905-25
Stanje članov začetkom leta 1914	279
Pristopilo	11
Odpadlo	7
Stanje koncem leta 1914	283

Bilanca

Posojilnice v Sv. Križu pri Kostanjevici,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	499.313-23
Tekoči rač. s poštno hranil.	1.142-55
Inventar nepremični	376-71
Zaostale obresti posojil	15.767-05
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Gotovina 31. decembra 1914	7.247-41
Skupaj	524.846-95
Pasiva.	K
Deleži	9.652-—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	256.868-35
Tekoči račun z Zvezo	215.225-—
Predplačane obresti posojil	1.769-—
Rezervni sklad	39.213-84
Čisti dobiček	2.118-76
Skupaj	524.846-95
Denarni promet	409.707-07
Stanje članov začetkom leta 1914	966
Pristopilo	40
Odpadlo	39
Stanje koncem leta 1914	967

Bilanca

Kmečke hranilnice in posojilnice v Poljčanah,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	112.420-88
Tekoči račun z Zvezo	5.092-—
Inventar premični	115-37
Zaostale obresti posojil	2.042-97
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Tekoči račun s člani	9.532-46
Prehodni	50-56
Gotovina 31. decembra 1914	4.572-23
Skupaj	134.826-47
Pasiva.	K
Deleži	454-—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	129.339-64
Predplačane obresti posojil	750-49
Rezervni sklad	3.467-24
Čisti dobiček	815-10
Skupaj	134.826-47
Denarni promet	167.976-25
Stanje članov začetkom leta 1914	208
Pristopilo	21
Odpadlo	2
Stanje koncem leta 1914	227

Bilanca

Seoska blagajna za štednjo i zajmове u župi Punat,

registr. zadruge s neograničenim jamstvom

Aktiva.	K
Zajmovi	57.916-44
Tekući račun s zvezom	507.404-34
Inventar pomicni	239-46
Zaostale kamate zajmova	1.108-87
Dio kod „Zadružne sveze“	1.000-—
Dio kod „Gospodar. sveze“	100-—
10 dion. A. H. par. dr.	500-—
Gotovina 31. decembra 1914	8.800-54
Skupa	577.069-65
Djelovi	496-—
Uloži na štednjo s kapitalizovanim kamatama	565.501-95
Rezervna zaklada	9.240-32
Čisti dobitak	1.831-38
Skupa	577.069-65
Novčani promet	—
Broj članova početkom g. 1914	—
U upravnoj godini pristupilo	—
U upravnoj godini odpalo	—
Broj članova koncem g. 1914	—

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Velikoveu,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	657.650-25
Zaostale obresti posojil	28.419-74
Denar v tekočem računu	36.567-17
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Vojno posojilo	975-—
Tiskovine po odbitku	534-—
Inventar premični po odbitku	6.100-—
Vrednost hiš skupno z nepremičnim inventarjem po odbitku	104.000-—
Zaostala najemnina	2.304-51
Gotovina koncem leta 1914	6.358-71
Skupaj	843.909-38
Pasiva.	K
Deleži	7.540-—
Neizplačane obresti deležev	3.486-99
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	807.900-89
Predplačane obresti posojil	1.229-47
Predplačana najemnina	66-66
Rezervni sklad	21.312-60
Izposojilo in obresti na hiši v Tucah	1.298-51
Čisti dobiček v letu 1914	1.074-26
Skupaj	843.909-38
Denarni promet	722.883-91
Stanje članov začetkom leta 1914	807
Pristopilo	44
Odpadlo	29
Stanje koncem leta 1914	822

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Cerkljah pri Krškem,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	131.269'40
Tekoči račun z Zadr. zvezo	1.220'—
Inventar premični	80'—
Zaostale obresti posojil	875'08
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000'—
Gotovina 31. decembra 1914	2.100'15
Skupaj	136.544'63
Pasiva.	K
Deleži	674'—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	129.872'30
Predplačane obresti posojil	607'63
Rezervni zaklad	4.619'49
Čisti dobiček	771'21
Skupaj	136.544'63
Denarni promet	130.846'61
Stanje članov začetkom leta 1914	329
Pristopilo	8
Izstopilo	—
Stanje koncem leta 1914	337

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
Smlednik,
reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	117.414'10
Tekoči račun z Zvezo	115.350'—
Inventar premični	34'—
Zaostale obresti posojil	3.684'34
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000'—
Naložba	1.000'—
Vojno posojilo	1.000'—
Prehodnji	71'78
Gotovina 31. decembra 1914	1.448'75
Skupaj	241.002'97
Pasiva.	K
Deleži	432'—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	233.447'10
Predplačane obresti posojil	283'83
Rezervni zaklad	6.255'98
Čisti dobiček	584'06
Skupaj	241.002'97
Denarni promet	—
Stanje članov začetkom leta 1914	208
Pristopilo	11
Odpadlo	3
Stanje koncem leta 1914	216

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Besnici,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	73.285'87
Tekoči račun z Zvezo	16.750'—
Inventar premični	89'29
Zaostale obresti od posojil	4.079'01
Delež pri Zadružni zvezi	1.000'—
Delnica „Union“	500'—
Delež pri „Ljudski pos.“	4'—
Gotovina 31. decembra 1914	185'—
Skupaj	95.893'17
Pasiva.	K
Deleži	120'—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	87.661'60
Rezervni zaklad	7.525'01
Čisti dobiček	586'56
Skupaj	95.893'17
Denarni promet	105.125'28
Stanje članov začetkom leta 1914	61
Pristopilo	1
Odpadlo	2
Stanje koncem leta 1914	60

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Podravljah,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	329.583'52
Inventar premični	336'78
Zaostale obresti posojil	7.364'95
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000'—
Gotovina 31. decembra 1914	4.655'52
Skupaj	342.940'77
Pasiva.	K
Deleži	2.614'—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	261.377'01
Tekoči račun z Zvezo	60.638'—
Predplačane obresti posojil	783'42
Tekoči račun s člani	418'52
Rezervni zaklad	14.708'88
Čisti dobiček	2.400'94
Skupaj	342.940'77
Denarni promet	313.940'32
Stanje članov začetkom l. 1914	486
Pristopilo	21
Odpadlo	10
Stanje koncem l. 1914	497

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Motniku,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	54.782'—
Tekoči račun z Zvezo	100.949'99
Inventar premični	169'35
Zaostale obresti posojil	10.33'90
Delež pri „Zadružni Zvezi“	1.000'—
Gotovina 31. decembra 1914	332'42
Skupaj	158.267'66
Pasiva.	K
Deleži	140'—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	155.983'01
Predplačane obresti posojil	47'24
Rezervni zaklad	1.436'86
Čisti dobiček	660'55
Skupaj	158.267'66
Denarni promet	159.372'50
Stanje članov začetkom l. 1914	72
Pristopilo	1
Odstopilo	3
Stanje koncem l. 1914	70

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
Sv. Jakob ob Savi,
reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	117.519'—
Tekoči račun z Zvezo	60.540'—
Inventar premični	72'—
Inventar nepremični	368'—
Zaostale obresti posojil	1.265'41
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000'—
Delež pri „Ljudski pos.“	4'—
Tekoči račun s člani	8.800'29
Prehodnji	780'—
Zaostale obresti prehodnjih	33'22
Gotovina 31. decembra 1914	1.092'74
Skupaj	191.474'66
Pasiva.	K
Deleži	444'—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	183.740'14
Predplačane obresti posojil	330'62
Rezervni zaklad	6.681'03
Čisti dobiček	278'87
Skupaj	191.474'66
Denarni promet	143.999'30
Stanje članov začetkom l. 1914	224
Pristopilo	3
Odpadlo	5
Stanje koncem l. 1914	222

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu nad Ljubljano,

registrovane zadrage z neomejeno zavezo

z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.		K
Račun posojil	316.968 29	
" posojil v tekočem	275.315 96	
" naloženega denarja	169.863 75	
" delež: plač. v Zvezi	1.000 —	
" pos. obresti: zaostale	614 49	
" invent.: bil. vrednost	1.047 81	
" blagajne: v gotovini	1.485 81	
Skupaj	766.296 11	

Pasiva.		K
Račun deležev	722 —	
" hranilnih vlog	743.367 85	
" predpl. pos. obresti	156 26	
" rezervnega zaklada	20.000 —	
" zgube in dobiček	2.000 —	
Skupaj	766.296 11	

Denarni promet	1.039.910 13
Stanje članov začetkom leta 1914	184
Pristopilo	11
Odpadlo	2
Stanje koncem leta 1914	193

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Vodica, reg. zadrage z neom. zavezo,

z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.		K
Posojila	127.517 31	
Tekoči račun z Zvezo	980 78	
Inventar premični	747 97	
Zaostale obresti posojil	2.149 96	
Vrednost tiskovin	90 —	
Delež pri Zadrugi zvezi	1.000 —	
Delež pri Kitarški zadrugi v Domžalah	100 —	
Tekoči račun s člani	29.395 46	
Naložen denar v Domžalah	8.559 50	
Vrednost kolekov	120 80	
Prehodni in vojno posojilo	1.365 57	
Gotovina koncem leta 1914	4.036 85	
Skupaj	273.161 42	

Pasiva.		K
Deleži 242 članov à 2 K	484 —	
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	269.290 81	
Predplačane obresti posojil	194 54	
Rezervni zaklad	3.021 70	
Čisti dobiček	170 37	
Skupaj	273.161 42	

Denarni promet	345.759 13
Stanje članov začetkom leta 1914	231
Pristopilo	29
Odpadlo	18
Stanje koncem l. 1914	242

Bilanca

Hranilnice in posojilnice za sv. Lenart pri Sedmih studeneh in okolico

reg. zadrage z neom. zavezo,

z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.		K
Posojila	121.416 —	
Tekoči račun z Zvezo	175.699 —	
Zaostale obresti posojil	2.638 18	
Delež pri „Zadrugi zvezi“	1.000 —	
Naložen denar	20.271 42	
Vojno posojilo	973 79	
Gotovina 31. decembra 1914	3.161 75	
Skupaj	325.160 14	

Pasiva.		K
Deleži	1.412 —	
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	307.530 97	
Predplačane obresti posojil	530 39	
Neizplačana dividenda	350 34	
Rezervni zaklad	14 343 55	
Čisti dobiček	992 89	
Skupaj	325.160 14	

Denarni promet	350.901 35
Stanje članov začetkom l. 1914	188
Prirastlo	20
Odpadlo	25
Stanje koncem l. 1914	183

Bilanca

Posojilnice in hranilnice v Pomjanu,

reg. zadrage z neom. zavezo,

z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.		K
Posojila	153.282 07	
Tekoči račun z Zvezo	45.500 —	
Inventar premični	407 85	
Zaostale obresti posojil	7.011 76	
Delež pri „Zadrugi zvezi“	1.000 —	
Delež pri „Gospodarski zvezi v Pulju“	100 —	
C. kr. poštna hranilnica	295 71	
Prehodni	104 50	
Gotovina 31. decembra 1914	2.195 25	
Skupaj	209.897 14	

Pasiva.		K
Deleži	1.200 —	
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	200.194 43	
Predplačane obresti posojil	1.485 82	
Rezervni zaklad	5.613 07	
Čisti dobiček	1.403 82	
Skupaj	209.897 14	

Denarni promet	187.052 07
Stanje članov začetkom l. 1914	360
Pristopilo	17
Odpadlo	1
Stanje koncem l. 1914	376

Bilanca

Posojilnice Marija na Zili,

reg. zadrage z neomejeno zavezo,

z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.		K
Posojila	46.030 12	
Inventar premični	146 44	
Zaostale obresti posojil	208 30	
Delež pri Zadrugi zvezi	1.000 —	
Naloženi denar	29 54	
Gotovina 31. decembra 1914	1.051 92	
Skupaj	48.466 32	

Pasiva.		K
Deleži	605 —	
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	39.682 37	
Tekoči račun z Zvezo	2.631 —	
Predplačane obresti posojil	327 47	
Rezervni zaklad	4 707 67	
Čisti dobiček	512 81	
Skupaj	48.466 32	

Denarni promet	57.635 44
Stanje članov začetkom l. 1914	101
Pristopilo	6
Odpadlo	2
Stanje koncem l. 1914	105

Bilanca

Hranilnice in posojilnice za Št. Štefan na Zili in okolico,

reg. zadrage z neomej. zavezo,

z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.		K
Posojila	195.323 44	
Delež pri „Zadrugi zvezi“	1.000 —	
Tekoči račun pri Zvezi	191.327 36	
Obresti istega računa	12.258 83	
Naloženi denar	7.000	
Obresti istega računa	33 —	
Prehodni znesek voj. posojila	4.890 35	
Zaostale obresti	6.231 02	
Gotovina 31. decembra 1914	2 532 31	
Skupaj	420.596 31	

Pasiva.		K
Deleži	1.840 —	
Obresti deležev	847 03	
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	383.553 27	
Predplačane obresti posojil	237 75	
Rezervni zaklad	32.329 03	
Čisti dobiček	1.789 23	
Skupaj	420.596 31	

Denarni promet	440.022 57
Stanje članov začetkom l. 1914	231
Pristopilo	3
Odpadlo	2
Stanje koncem l. 1914	332